

L. WALERSTEIN

Tar ekun fabrika

LENPARTIZDAT • 1933

Prof. Dr. P. Šmilga
dāvinājums.

Upkat vugal hawamniltin umunurcākallut

НАУЧНО-ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКАЯ АССОЦИАЦИЯ
ИНСТИТУТА НАРОДОВ СЕВЕРА ЦИК СССР

L. WALERSTEJN

Tar ekun fabrika

Lucadiduk dukuwēduk
ēwēdit dukucan:
N. SALATKIN
Icētcēn G. WASILEWIC

САНКТ-ПЕТЕРБУРГ
1933

Inv. 28606

LENPARTIZDAT

1933

LENINGRAT

Ekun dukuwca:

1. Ɔalædi hawa, masinadi hawa	3
2. Urgæpcu industrija, æjimkun industrija	5
3. Eda urgæpcu industrija sotmarit gælõwzæran	8
4. Sowettidu fabrikaðu	10
5. Kapitalist fabrikaðun	15
6. Bajasalduk ægæsiwætin gawka, fabrikalwatin, zawodilwatin gawka Omaktal turæsæl	19 22

FILOL. UN FILOS.
FAKULTÄTES
BIBLIOTĒKA

Ответственный редактор **А. Линник**

Технический редактор **Э. Блейх**

ФЗУ им. КИМ'А. Тип. „Коминтерн“
Ленинград, Красная ул., 1

1. Ƨalədi hawa, masinadi hawa.

Untala untaŋimni ulizəwki. Untala fabrikadu tugi-də ozawkil. Icətkət, on untaŋimni untala ozawki, tadék icətkət on fabrika ozawki.

Adikan untaŋimnil ulizəril masinacil bisi, kətədildutin untaŋimnildu ələ ərgəcir owurtin bisi: inmə, tomko, untala sunŋiwur. Əril owur bələgəzitin untal Ƨaləlzi owzawkil. Untala odawi, untaŋimni Ƨəcuksəjə unijəwki. Hadiltin sərucimnil mənŋildukwər Ƨəcuksəŋidukwər untalwar owkaniwkil. Ƨəcuksə — tar untalƧat, nuƧandukin untala ozawkil Hawaliwur, untaŋatil umukəndu **hawaliwurzi** gərbiciwuwkil. Unmə, tomkol, untala sunŋiwur halkacan, tadék ulizəri masina, untaŋat, kamnun — ər upkat umukəndu gərbiltin hawaliliwur. Nuŋartin acirdutin əŋi untala ora. Untaŋimni untala kuktawatin ozawki. NuƧan untaŋatwə umiciwki, nəptəkəwki, giriwki, mənŋiwki, sunŋiwurdu tətiwuwki. NuƧan hərmiptirə, zulkurələ, tirəksələ upkatja əmukin ozawki. Tugi untaŋimni hawalzawki.

Fabrikadu untala huŋtutmərit ozawkil. Fabrika tar həgdi gulə. Haltin fabrikal **zawodilzi**

gərbiciwuwkil. Fabrikaldu, zawodildu huŋtutikir masinal biwkil. Tala masinal ɣaləlikla hawalzawkil. Umukəŋ masinal maltuzawkil, gil hukscəwkil ɳəcuksələ, gil masinal girzawkil, ilitin unta hadilwan ozawkil. Tirəksəŋzəril masinal biwkil. Untal ɳiɳtipturətin ozaril masinal biwkil. Untal zulkurələtin ozaril masinal biwkil. Masinatikiŋdu hawamni biwki. Fabrikadu kətə hawamnil. Hawamnitikin unta hariktakanan ozawki. Tirəksəŋimni hawawi ətəmi ozami, tirəksəwə zulkurəŋimnidu buwki. Tuɳi butməciwkil unta ətəw-dələn.

Tuɳi ɳaləlzi untala ozawkil.

Fabrikadu untala himat ətəwuwkil. Untaŋimni umun bəjəwə untalwa zulləjə, ilallaja owki. Fabrika tirganidu ɳamazila, tisicala untala owki. Fabrikadu hawamnitikin umundu tirganidu 12—20 untala owki.

Fabrikadu əwkil untariktala ozara. Dolborɳildu təgəldu huŋtutikir hawaliwur gələwzərə.

Ollomotcorildu adilil, hinnal, huɣtutikir ollo-
mociwur gəlᵉwzərə. Bəjumətçərildu pəktirᵉwur,
kapkanil gəlᵉwzərə. Burdukwa baldigatçərildu
dunnəwə nəktəwur, oroktowo hogiwur, cuka-
wa hoɣnawur —
masinal gəlᵉw-
zərə. Əril idəgəl
upkat fabrikadu
masinalzi owza-
wkil. Əsitkən fa-
brika ɣalədiwə ha-
wawə hawalza-
ran. Upkatwa id-
əgəlwə fabrika
am a k a n d i m a-
rit ožaran, fa-
brikadu owcal,
idəgəl tamantin,
hərgitmər, nu-
ɣartin kaɣkitma-
sal.

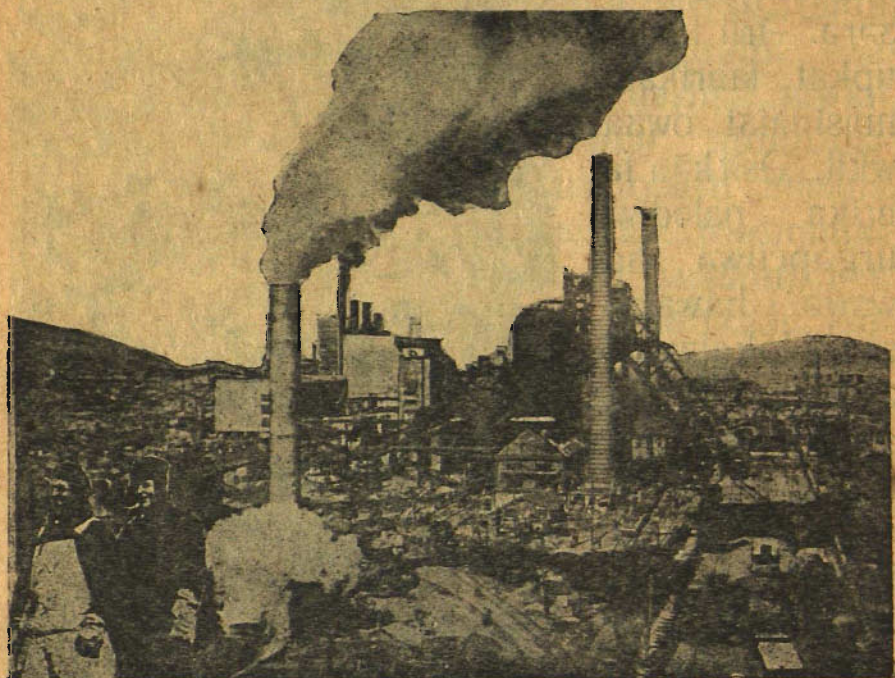
Tugi fabrikadu masinalzi untala ožawkil.

2. Urgəpçu industrija, əjimkun industrija.

Upkat fabrikal, zawodil umukəndu — tar go-
gudarstwo industrijazin gərbiciwuwki. Industrija
zunmənzi boriciwuwki. Haltin fabrikal, zawodil

parowozila, parahodila (zawraktawura), aeroplasala (dægiktəwurə), huŋtutikirə masinala ozawkil. Upkat masinal umukəndu hawaliwurzi gərbiciuwkil. Upkat parahodil, parawozil, aeroplasal **ŋənəktəwurzi** gərbiciuwkil. Ərgə-

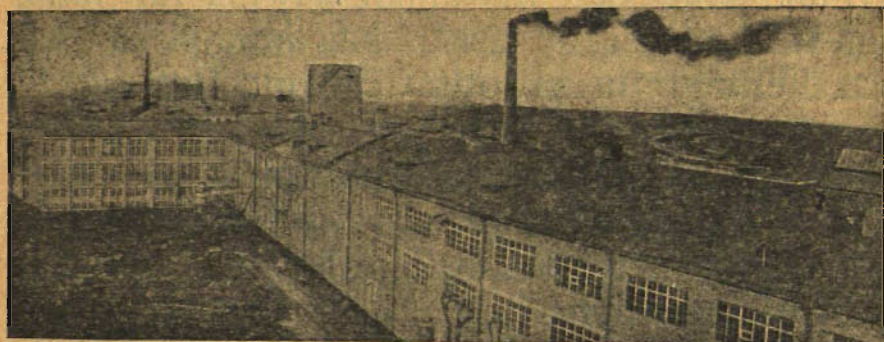
Urgəpcu industrija zawodin.

cir fabrikal, zawodil hawaliwurwa, ŋənəktəwurwə ozaril upkat umukəndu **urgəpcu gosudarstwo industrijan** biwki. Zolopcowo ellawa, dunnədiwə imurənmə gazaril zawodil, masinaldu sələŋzəril zawodil tugi-də urgəpcut industrijat gərbiciuwkil. Ilaciwun acindun fabrikaldu, zawodildu masinalwa əŋi ŋənəwkəne.

Ilaciwur bələgəzitin suvgijə, elektricestwojo gawkil. Nuḡartin masinala hawaliliwkaniwkil.

Iltəcəldu digindu anḡanildu SSRU hawamni-
lin ḡamazilwa omaktalwa, həgdilwə urgəpcu
industrija zawodilwan, fabrikalwan ocal. Ucələ
mitḡidu gosudartwodut zawodil, fabrikal adikun
bicətin. Təli mit gilduk gosudarstwolduk ma-
sinala, huḡtutikirə towarila gazaḡkip. Təli mit
gildu gosudarswoldu sot kamawcal bicəp. Təli

Əjimkun industrija fabrikan.

mitḡi gosudarstwot jəmbu bicən. Əsitkən mit-
ḡildu fabrikaldut, zawodildut upkat gələwzəril
towaril owzara. Mitḡi gosudarstwot əḡəsi, əḡi
kamawra oca.

Gil fabrikal huḡtutikirə idəgələ iləl zaritin
ozawkil. Əril fabrikal **əjimkunzi gosudar-
stwo industrijazin** gərbiciwkil. Əjimkun indu-
strija fabikalın ilə bidədun gələwzərilə idəgələ
ozawkil. Ədən doḡototto, ilədu tətigəl, untal
gələwzərə. Ədən ilə omitta, nuḡandun zəptiləl,

tigəl gələwzərə. Ərilwə upkatwa idəgəlwə əjimkun industrija fabrikalin ozawkil, tətigənzəril, untaņzaril, tigənzəril fabrikal ozawkil.

Ərgəcir fabrikal tugi-də SSRU-du kətə bisi. Nuņartin dolbordu-da owzara. Kamcatkadu nadan fabrikal bisi. Nuņartin ollolwo təlgətcəwkil, tādük hawalzawkil. Nuņarduktin nuņun əsikən owcatin. Fabrikal tugi-də biradu Obtu, Murmandu, huņtuldu dolborğıldu rajosaldu bisi.

Fabrikaldu kətə hawamnil hawalzara. Zətəl, zur-zətəl, ilan-zətəl tisical hawamnicil fabrikal bisi. Leningrattu zawottu „Hulama Putilowec“ gərbicidu ilan-zar tisical hawamnil hawalzara. Nuņartin huņtutikirwə masinalwa zawil, aeroplər zaritin, motorilwa, parawozilwa, traktori-lwa ozara. „Hulama Putilowec“ tar urgəpcu industrija zawodin.

Leningrattu tugi-də ge fabrika gərbici „Skorohot“ bisin. Nuņan untala ozawki. Nuņandun zandük tisicalduk hələkə hawamnil hawalzara. Fabrika „Skorohot“ tar əjimkun industrija fabrikan.

3. Eda urgəpcu industrija sotmarit gələwzərən.

Gosudarstwo zarin, hawalzaril zaritin awadi industrija sotmarit gələwzərən: urgəpcu-gu, əjimkun-ğu? Urgəpcu industrija sotmarit gələwzərən. Əjimkun industrija fabrikaldun huņtutikir

masinal gələwzərə. Nuqartin masinal acirdutin əcələ tamurala tətigələ, untala, tigələ, zəptilələ kətərə ətərə ora. Masinal urgəpcu industrija zawodildun owzawkil. Tarit urgəpcu industrija sotmarit gələwzərən.

Taduk urgəpcu industrija upkattu ilədu tugi-də dolborñil tægəl hawalzarildutin hawaliwurwa butcəwki. Nuqan tægəldu ollomociw-wurwa, motoricilwa zawilwa, pəktirəwurwə, təwusəlwə bəjuməcin zarin buzəwki. Taduk burdukwa baldigacin zarin masinalwa buzəwki. Əril hawaliwur acirdutin dolborñil tægəlin iniwurəwər əñil bakara, əñil ollomotto, bəjñəjə əñil warə, burdukwa əñil baldigattə. Tarit urgəpcu industrija sotmarit gələwzərən.

Mitñi dunnəñit—hawalzaril dunnəñitin. Mit-tu əñəsi hawalzarildu bizərən. Upkattu gildu dunnəldu bəjasal—kapitalistil əñəsiwə zawucazara, hawalzarilwa bolgicazara. Nuqartin—mitñi dunnəñit buləsəlin. Bəjasal ədətini mittulə əməsinə, ədətini mitwə dawdira, mittuk ədətini əñəsiwə tagdisna, tarit mitñi dunnəñit əñəsi biñətin. Əñəsici bidəwi, mitñi gosudarstwot armija zarin alaja usəjə oqatin. Kusiwurə, usələ urgəpcu industrija zawodilin ozawkil. Tarit urgəpcu industrija əjimkunduk gələwzərit-mər.

Sowetti əñəsi upkattuk sotmarit urgəpcudu industrijadu hiwinzaran. Nuqan tar təzət ozaran, zaldatcaran. Sowetti əñəsi

ələniwə ozaran, hawalzaril bidəwətin ajaḡ-
dawi, sowettiwa gosudarstwowo manniw-
dawi.

Sowetti hawamni zuduwi.

4. Sowettidu fabrikadu.

Timatnə nadandu casildu hawamnil təgəw-
kil. Amakan fabrikala suruwkə. Fabrikadu
hawala terudu əməwkə. Masinal zapkundu ca-
sildu horoliliwkil. Masinalwa əwkə hitəklə horo-
liwkanə. Tugi gosudarstwot hawalzaril kətəjə
tamasala sokorzoḡol.

Ṣapkitin cas kaltakan oca. Fabrikadu nonopti
kunisin ḡonimkuratcənə gəjəzərən. Nuḡan ha-

wamnilwa hawalatin ērizārən. Hawamnil guləl-
dukwər fabrikala sururə. Zan tunḡa minutal
iltəcālētīn ḡan kunisin ḡəjəllən, təlīnḡə ḡewul-
lan ḡəjəllən. Sot həlincəwkə. Əduk zan tun-

Hawamnil fabrika zəpkittun.

ḡali minutali fabrika əliwulzəllən hawalilzallan.
Əməkitwi hawalawi teruwi amannizari bəjə
upkattu hawalzarildu, gosudarstwoduwi, fabri-
kadu kətəjə sukcazəḡan. Amannizariḡi ma-
sina hitəklə ilitcazəḡan. Umukən masina ilmi,
gewa iliwkanzəḡan. Tarit əwkə aman-
nitta.

Timatnə zapkundu casildu upkat hawamnil
hawalkicilduwar, masinaḡdu ilitcara. Amargu
kunisin oran. Masinal cuḡurkərtin horolilla.

Masinal hawalilla, upkacin fabrika gəjəllən masinal, suwgi, halkacar kusilinduktin.

Tirga, ilan-zar minutal zan-zurdulə casildula nən kunisin gəjəzərən. Tar dərümkiçək it ozarən.

Hawamnil **zəpkittulə** zəwnəzərə. Zəpiksəl,

Hawa ətəcələn, hawamnil hulamadu onqandu gazetalwa tañzara.

nunartin **hulamadula onqasaldula** suruzərə. Hulamadu onqasaldu nunartin gazetalwa, dukuwurwa tañzara, tatigamnil, ulgucəmnil ulgucərwətin dolcaciñnara. Kətərəkən əwimnil, dawlamnil əməñnərə. Hawamnil nuñarwatin dolcaciñnara.

ilan-zar tunğa umukəndulə castula nən ku-

nisin gəjəllən, upkat hawamnil hawalkicildu-
lawər sururə. Nuḡartin digitin cas kaltakalan
hawalzara. Taduk kunisin hawamniltiki təzəw-
zərən, hawalwər ətədətīn. Hawadi tirgani ma-
nawran. Hawamnil guləlduləwər suruwətcərə.
Fabrika hawawi əcə ətəzərə. Fabrika hawali-
wurwa, masinalwa hawaliwkanıḡatin, ənə udaw-
kattə. Hawaliwur, masinalətərə dərurə, nuḡar-
tin sələməl. Umukər hawamnil sururəktin, gil
hawamnil nuḡaklatin əməḡnərə, hawalildawər.
Ər dolboltonopti, ge zugələwun. Əril hawam-
nil zan-zurdulə casildula dolbonila hawaliwkil.
Ge zugələwun sururəkin, ilitin—dolbosik zugə-
ləwun əməwki, nuḡan timanila hawaliwki. Tugi
tirganija, dolbonija anḡanitikindu ənəl udatta
fabrikal hawalzawkil, towarilwa kətəwə ozanal.

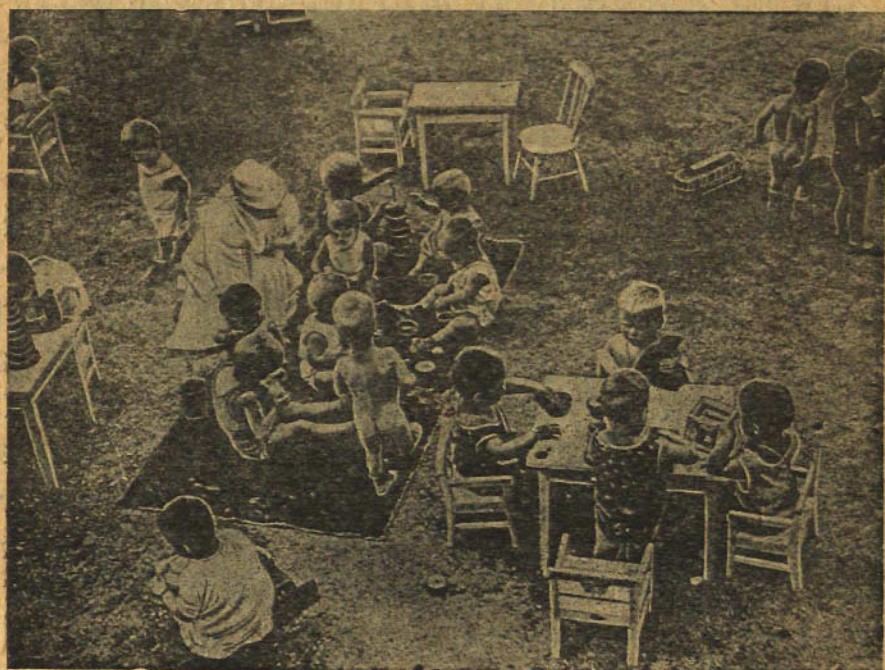
Mitḡidu dunnəḡdut timaniduk gela timanila
hawamnil ələ **nadana casila** hawaliwkil. Ətə-
ksəl hawalzami, nuḡartin tatigawzəwkil, zudi-
lwa hawalwər hawalzawkil, kooperatiwdu,
tatkicildu hawalzawkil, taduk dərūmkicəzəwkil.
Hawamnil tunḡallaja hawaliwkil, nuḡidutin
dərūmkicəzəwkil. Taduk ḡan umukəndu anḡa-
nidu hawamnitikin zan-tunḡallaja dərūmkitkit
gulədun dərūmkicəwki.

Ənunzərilə hawamnila gosudarstwo mənḡitwi
tamanzi ajiciwki. Sot dərucələ hawamnila go-
sudarstwo, taduk hawamnilḡi umunupir dərū-
mkicəkit zuldulan uḡiwkil. Helbusala asalə
zurduli begalduli baldildalatin ətəḡnərə hawa-

liwkanzəmi, tāduk baldicalatin zura begala əgnərə hawaliwkanə. Ərildu digindu begaldu əsikin-məl asi hawalzara, gosudarstwo nuğandun hawan tamanman tamazawki.

Tugi SSRU fabrikaldun hawamnil: bəjəl, asal hawalzawkil. Nuğartin fabrikalduwar sot

Kuğakar irgitkittin.

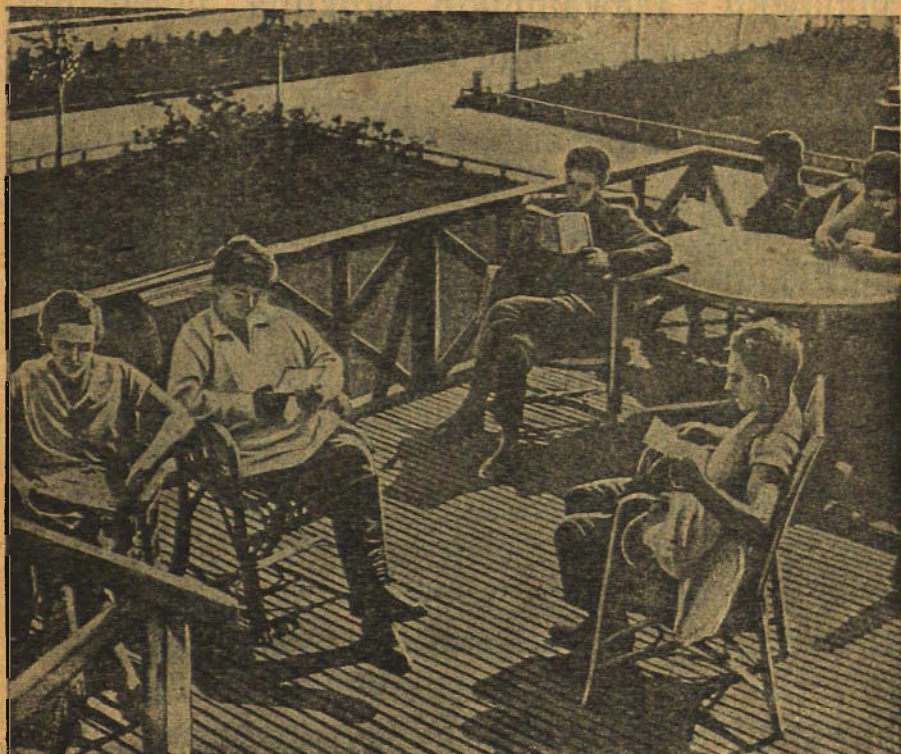
hawalzawkil, kətətmərjə idəgələ ajatmarit odawər. Nuğartin sarə, SSRU-du fabrikal—**tar nuğargiltin mərgiltin**, tāduk sowettiği əğəsiği.

SSRU hawamnilin ajat sarə, ajatmarit hawallaktin, kətətmərwə idəgəlwə oraktin, mitği gosudarstwot upkat hawalzarilin ajatmarit bilzəğətin.

5. Kapitalist fabrikadun.

Gildu gosudarstwoldu, əgəsi kapitalistildu bisidun, hawamnil huñtutmərit bizərə, hawalızara. Tala fabrikal, zawodil **vajasaldu-kapi-**

Hawamnil dərümkitkit zudun.

talistildu bizərə. Tala hawuliwurdu, fabrikaldu, masinaldu—kapitalistil nuñəl bisi. Hawamnildu fabrikaltin-mal, hawaliwurtin-mal acir. Nuñarğıltin ələ ƣaləltin, əgəsitin bisi. Ədəwər zəmmuwkət burə, hawamnil kapitalistilduk hawa-

jəwər gələnəsiniqətitin. Kapitalist fabrikalawi hawamnila gawki. Nuğan hawamnilduk əgəsiwətin unijəwki.

Kapitalistil sarə, hawamnilgi ekuntin-da acin bisiwən. Tarit nuğartin hawamnilwa kamawkil. Kapitalistil hawamnildu hawalnalin adikuna tamawkil. Hawamnildu adikuna tamazanal, kapitalistil nuğarwatin tirganitkindu kətəjə casila hawaliwkanzəwki. Kapitalistil əwənkilgi batrakilwa kamazaril bjasalgacir hawamnilwa kamawkil.

Təgəmər, bjasal biqəsitin, Rossijadu bjasal fabrikalduwar zatələ, zan-tunqatala casila tirganidu hawamnilwa hawaliwkanzəqkitin. Gildu bjasalqildu gosudarstwoldu tugi-də bjasal zatələ zan-tunqatala casila tirganidu hawaliwkanqərə.

Hawamnidu urgəpculi hawalin bjan tarbajə tamazawki, okija-ka ələkinzəqən, ədən zəmmuduk burə. Hawamni bajanduk hawaliwi diginə rublila gami, tali bajandu zan rublil ozəqajətin towarila owki. Nuğunzi rublilzi abultat bjan hawamnidu tamazaran, tarilwa məğurwə nuğan mənduwi gazaran. Ər tugi utuməmət bjasal hawamnilwa kamnitcara. Tugi bjasal bjanmar umiwzara tisicalwa, milliosalwa zadəqilwa hawaliwkanzənəl. Fabrikal nuqəltin-kapitalistil adikan iləl (bəjəl). Nuğartin adikan binəl, kətəwə milliosalwa hawamnilwa kamnitcara. Fabrikal, zawodil, dunnəl, masinal bjasaldu bizə-

rə, hawamnildu ekun-da acin. Tarit bjasal hawamnilwa kamnitcara.

Sot bjaɣdawər, bjasal hawamnilduk gəlǝzərə, kətəjə hawaldatin. Hawamnil kətətmərjə towarila oraktin, bjasal kətətmərjə bajana gazaɣatin. Tar zarin bjasal hawamnilwa kə-

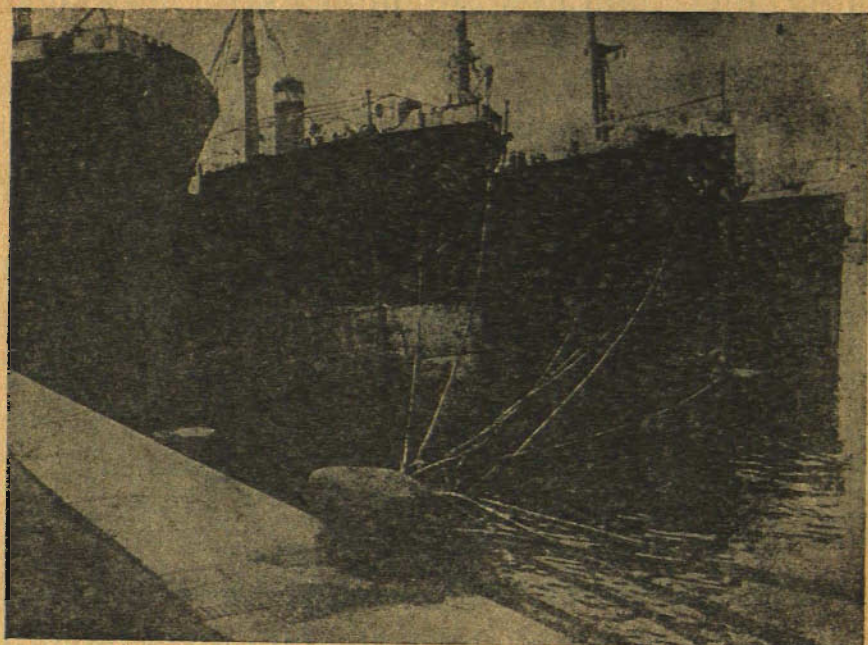
Kapitalistgidu dunnədu hawaja acin hawamni
əruməmədu guləkəndu bızərən.

təwə towarilwa hawaliwkanzərə kətəwə-wəl towarilwa owkanzənəl, bjasal mərduwər əruɣzərə. Bjasal adikan. Bjasal əzəɣəl upkatwa towarilwa unijərə. Hawalzari unijəmürəktin-məl, məɣunɣiltin acir. Bjasal nuɣardutin adikunma tamazara. Tarit hawamnil upkatwa towarilwa əɣil unijərə. Towaril, ənəl buwrə nəkəkicildu

sulapcara. Lawkal towarilzi zalupcara. Kapitalistil towariñilziwar kətəjə bajana gadawər, alatcərə, tariñiltin nəkəkicildu munuzərə, səmtuzərə, sukcawzara. Təwarilduli zawucawcal mēñur əñil mucuwuwa.

Ewa ozara kapitalistil, bajanmar-gamacin-

Parahodil, ənəl girkura, agiwundu ilitcara.

mar ozodawər. Nuñartin towarila ətəw kil ozami. Nuñartin fabrikalwar, zawodilwar somiwkil. Nuñartin fabrikaldukwar kətəwə hawamnilwa tuliski ərəsiwkil. Hawamnil hawalə acir biliwkil. Əmənmunildu hawalitin bajasal aditmarja tamaliwkil. Təli fabrikaldu bisildu hawamnildu, hawalə acir hawamnildu urgəpcul tirganil ow-

kil. Nuḡarḡiltin asaltin, hutəltin zəmmuliwkil. Hawamnildu zulduli tamaptir acir biliwkil. Tarit nuḡartin zula acir owkil.

Əsitkən upkattu kapitalistil bisidutin buḡadu industrija udaca. Zər tiscal zawodil, fabrikal somiwcal. Sələməl hoktol ətəzərə hawalzami, parohodil aditmarit ḡirkulzara. Nəkcəkicil towarilzi zalupcal-wəl bisiktin, tunḡa-zarduk milliosalduk kətətmər hawamnil hawalə acir ḡirkuzara, zəmmuwkət buzərə. Kapitalistil əwkil zaldamattə, zəmmuzərildu hawamnildu adikunduli tamanduli towarilwa, burdukwa budəwər. Zəmmuzərildu buzəḡəduk nuḡartin hadilwatin towarilwar hitəklə acinḡizara. Towaril aditmar oraktin, tamantin ugiriwzəḡən. Tar zarin kapitalistil lamudu milliosala hutakarə kofetajla, əjiciwkil, burdukit parowozilwa ilatcawkil, zarwə tiscalwa macaləlwə, suḡurisəlwə təpumtizəwkil, ukumnilwə, saharilwa acinḡizawkil.

6. Bajasalduḡ əḡəsiwətin ḡawka, fabrikalwatin, zawodilwatin ḡawka.

Zawodil, fabrikal bjasaldu bisildutin, gosudarstwoldutin hawamnil bidətin, hawatin so urḡəpcu.

Hawamnil targacinnun bidənunmər əcəl ajaraldira. Nuḡartin sarə fabrikawa zawucazari ḡuḡən **nuḡarḡitin buləntin** bisiwən. Hawa-

mnil tilzərə, fabrikal, zawodil, taduk əjəsi bajasaldu bizəriduktin, bidətin urgəpcu bisiwən.

Hawamnil upkat umukəndu ğorcazara. Nuğarğitin upkatğı bidətin urəldit, urgəpcu. Nuğarğiltin upkatğı buləntin—kapitalist bisin. **Hawamnil mənğilwər umunupirwər** itiwzara. Nuğartin kapitalistilnünmar ğorcalzara.

Bajan fabrikadun hawalzanal, hawamnil kətərē hawawər nodawkil. Bajan hawalitin tamanma hərgurrəkin, hawadiwa tirganiwa hwrakin, hawamnil hawawər nodəğnərə. Tugi-dē hawawər nodəğnərə, zuləgulətin hawamnila təgəwkəkicildu təgəwkənəktin. Bajan gələwriwətin odalan, hawamnil fabrikala əğnərə hawalnarə. Hadildun bajasaldu hawamnil gələwriwər albawkil gazami. Bajan bələmnilwi—policijawa əməwkəciwki. Policija bajandu bələwki, hawamnilwa hawaliwkandan, hawamnilwa urgəpcunun hawanun zokildiwkandan.

Hawamnil kapitalistilduk əjəsiwətin, fabrikalwatin, zawodilwatin tagdismuzara. Upkatwa fabrikalwa, zawodilwa hawamnil mənğilziwər ğaləlziwər ocatin. Hawamnil gələzərə, əril upkat nuğarğiltin bidətin, bajasaldu, ənəlgəldu ədətini bisi.

Tonğotkumamal, zuləgul hawamnil—ğoramniltin ozara. Nuğartin bajasalnun ğorcandula hawamnilwa əlgəzərə.

Hawamnil klasstin partijan zuləguldu hawamnildu itiwuzaran. Hawamnil klasstin

partijan—tar **kommunistil bolsewikil**. Ajatku-
mal noramniltin—**Karl Marks**, tadék **Lenin**
kommunistilwa alagucatin, kapitalistilnun nor-
cazadatin.

Lenin kommunistilwa, upkatwa hawamnilwa
alagucan, bajasal kamnicinduktin on tinmudē-
tin. „Bajasal duk fabrikalwatin, zawodilwatin,
masinalwatin dunnəjilwətin tagdisinmuka. Nu-
garduktin masinal, mēndikəlwətin upkatwa tag-
disinmuka. Tēli bajasal, zadañil, bolgicazaril,
bolgiwcal acir ozañatin. Zadañil, hawamnil mē-
nəkər fabrikaldu, zawodildu nuñəl ozañatin.
Fabrikalduwar, zawodilduwar hawamnil hawal-
zaril mēnəkər hawalilzañatin“. Lenin hawam-
nilwa ərəwə alaguzacan.

Žan-tunja anjanil amaski Rossija hawam-
nilin tugi Lenin alagunazin rewolucijawa oca-
tin. Nuñartin bajasal duk, kapitalistil duk əñəsi-
wətin, zawodilwatin, fabrikalwatin, dunnəjil-
wətin tagdicatin. Hawamnil mēnəkər əñəsicil
ocatin, əñəsiwə zawacatin. Zawodildu, fabrikaldu
mēnəkər nuñnilcətin. Tarit SSRU hawalzarilin
əjimdimərit bizərə. Tarit dolborñil təgəl bidə-
tin anjanitikindu ajañiwzaran. Mitñidu gosu-
darstwodut hawalə acir hawamnil acir, bolgiw-
cal acir. Mitñi industrijat baldizaran, burduk-
wa baldigacimnil awdutin ugiriwzərən. **Mit
zuləski, nərilə hawadila bidələ nənəzərəp,
tar bidədu bajasal hitəklə zəpcəril, ənəl-
gəl, kulakil acir ozañatin.**

Mitḡil bulāsalti əcəl upkat acinḡiwra. Nuḡar-
duktin əməntəl mitnun ḡan ḡorcazara, ucələ-
ptiwə bolgicanma mucuwussazara. Leninḡi par-
tijan—bolsewikil partijatın nuḡnigədun, fabrikali,
zawodili əḡəsizitin turgətəzənəl, mit bulāsəl-
dukit əməntəlwə acinḡizəḡat.

Omaktal turāsəl.

- A**
aeroplan, dəgiktəwun — аэро-
план
- B**
bulən — враг
- C**
cukawa hogiwun — коса
cukawa hognawun — сенокосилка
cujurkən — колесо
- D**
dəgiktəwun, aeroplan — аэроплан
dərumkicəkit zun — дом отдыха
dolboltonopti, lujuripti — вечер-
ний
dolbor — север; dolborŋi — север-
ный
dolbosik zugələwun — ночная
смена
dunnəwə nəktəwun — плуг
dunnədi imurən — нефть
- З**
zawraktawun — средство пере-
движения по воде
zolorco ella — каменный уголь
zugələwun — смена
zulkurə — носок, союзка обуви
- F**
fabrika — фабрика
- G**
gələzəri — требование
gəjəzəmi, jokotcomi — разда-
ваться
- H**
hawa — работа, ремесло; ŋalədi
hawa — ручное ремесло; ма-
sinadi hawa — машинное про-
изводство
industrija — индустрия, про-
мышленность; ɯgərcu indus-
trija — тяжелая индустрия;
əjimkun industrija — легкая
индустрия
iniwur — средства к существо-
ванию
hawajə acin — безработный
hawaliliwur — средства произ-
водства
hawalin — производство
hawaliwur — орудия производ-
ства
hawaliwca — продукт производ-
ства
hawamniŋi umupurkit — рабо-
чий союз
hawapatil — сырье
hitəklə zərcəgi — дармоед
hulama onŋan — красный уголок
- I**
ilaciwun — топливо
- K**
kofe — кафе
kunis — свисток
- L**
lamu — море
- N**
nanna — кожа (необработанная
шкура)
ŋəcuk sə — кожа (обработанная)
- Ŋ**
ŋənəktəwur — средства пере-

движения (вообще)

piḡtiptun — каблук
ponimkuratcəḡ — протяжно

Р
paḡowoz — паровоз

О
on — делание, действие, труд
oroktowo hogiwun — серп
oroktowo hogḡawun — жнейка
owun — орудие труда, инстру-
мент

owkanzəḡi, səḡucimni — заказчик

С
səḡucimni, owkanzəḡi — заказчик
səḡəḡzəḡi zawot — железодела-
тельный завод

suḡurin — свинья

Т
tamasal — ценности
teru — срок, назначенное время
tirəksə — голенище

У
udan — застой
udawkanmi — приостановить
umun vəḡə untal — пара обуви
untala sunḡiwun — колодка
untalḡat — сырье для обуви
untajimni — сапожник
usə — оружие

Z
zawot — завод

FILOL. UN FILOS.
FAKULTĀTES
BIBLIOTĒKA

40 коп.

На эвенкийском (тунгусском языке)

Л. Валерштейн
ЧТО ТАКОЕ ФАБРИКА,
Перевод Н. Салаткина
Под редакцией Г. Василевич

